

Paweł Waszkiewicz

Uniwersytet Warszawski, Polska

e-mail: p.waszkiewicz@uw.edu.pl

ORCID: 0000-0001-9608-1586

Magdalena Tomaszewska-Michalak

Uniwersytet Warszawski, Polska

e-mail: tomaszewska.m@uw.edu.pl

ORCID: 0000-0001-5441-0396

Błażej Stromczyński

Uniwersytet Warszawski, Polska

e-mail: b.stromczynski@uw.edu.pl

ORCID: 0000-0002-1873-6054

Stanisław Rabczuk

Uniwersytet Warszawski, Polska

e-mail: s.rabczuk@uw.edu.pl

ORCID: 0000-0001-9143-9753

**NIE PYTAJĄ CIĘ O IMIĘ, WALCZĄ Z OSTRYM CIENIEM
MGŁY. PODSTAWY PRAWNE WYKORZYSTANIA
MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH PRZEZ POLSKIE
ORGANY WŁADZY PUBLICZNEJ NA PRZYKŁADZIE
POLICJI¹**

---

¹ Artykuł powstał w wyniku realizacji projektu badawczego pt. *Media społecznościowe w pracy organów ścigania* nr 2018/31/B/HS5/01876, finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki.

LEGAL BASIS FOR THE USE OF SOCIAL MEDIA BY THE POLISH PUBLIC AUTHORITIES: CASE OF THE POLICE

Abstract

Social media are used on a daily basis by public administration agencies in interactions with the public. The benefits of this form of contact have also been recognized by the Police, which maintains fan pages on the most popular social media sites. However, to date there has been no deeper reflection neither about the legal grounds for public authorities' social media presence, nor about principles which they should obey while running their social media profiles. Using the Police as an example, this article discusses the legal basis for maintaining profiles of public administration agencies in social media. Authors analyze the issue within the framework of existing law and the views of scholars and commentators, confronting them with the legal basis provided by the Police departments. The article presents *de lege ferenda* conclusions regarding the so-called soft law.

KEYWORDS

social media, profiles, police, soft law, public administration, freedom of information laws

SŁOWA KLUCZOWE

media społecznościowe, profile, Policja, *soft law*, administracja publiczna, informacja publiczna

1. WPROWADZENIE

Aktywnymi użytkownikami mediów społecznościowych jest ponad połowa mieszkańców Ziemi². Oprócz użytkowników indywidualnych swoje konta prowadzą podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz instytucje państwowe. Dzięki możliwości bezpośredniego dotarcia do milionów mieszkańców

---

² Suma użytkowników wszystkich mediów społecznościowych w lipcu 2020 r. – ostatnim miesiącu z wiarygodnymi danymi – wynosiła prawie 4 miliardy (3,96 miliarda). Zob. S. Kemp, *Digital 2020: July Global Statshot*, <https://datareportal.com/reports/digital-2020-july-global-statshot> (dostęp: 16.11.2020 r.).

danego kraju lub regionu, wykorzystują je politycy zarówno ubiegający się o poparcie, jak i chcący je utrzymać, przekonać do swoich racji, ocieplić wizerunek. Spektakularne zaangażowanie Prezydenta Stanów Zjednoczonych Donalda Trumpa na platformie mikroblowej Twitter sięga 2008 r. i doczekało się wielu komentarzy oraz akademickich analiz³. Aktywny w mediach społecznościowych (Twitter, TikTok, YouTube) jest także Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda⁴. Świadczą o tym regularne doniesienia na ten temat, m.in. dotyczące występu wokalnego w ramach akcji #Hot16Challenge2 zamieszczonego na kanale YouTube⁵, oraz prace badawcze⁶. Czas pandemii COVID-19 w jeszcze większym stopniu uwidoczniał wykorzystanie mediów społecznościowych przez organy władzy publicznej – m.in. polityków piastujących wysokie stanowiska państwowe. Dane o liczbie pozytywnych testów na COVID-19, zgonach oraz liczbie zajętych łóżek czy respiratorów Ministerstwo Zdrowia zamieszcza codziennie na swoim profilu właśnie na Twitterze⁷. Profile Kancelarii Premiera oraz Premiera Mateusza Morawieckiego na tym samym portalu służą informowaniu m.in. o nowych regulacjach prawnych, często bez funkcjonowania tychże w tradycyjnym obrocie legislacyjnym⁸. Lista urzędów (w ramach tzw. oficjalnych profili) i osób pełniących wysokie państwowe stanowiska aktywnych w mediach społecznościowych jest długa. Ograniczenia poruszania i zgromadzeń związane z pandemią COVID-19 najprawdopodobniej jedynie bardziej uwidocznili zjawisko, które występowało już wcześniej⁹. W trakcie pandemii wzrosła natomiast

³ I. Clarke, J. Grieve, *Stylistic variation on the Donald Trump Twitter account: A linguistic analysis of tweets posted between 2009 and 2018*, "PLOS ONE" 2019, Vol. 14, No 9.

⁴ Aktywność Prezydenta na portalu TikTok była krótka i zakończyła się prawdopodobnie wraz z wydaniem przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego negatywnej rekomendacji co do dalszego korzystania z tego serwisu; zob. B. Czuma, *ABW zakazało Andrzejowi Dudzie korzystania z TikToka? Biuro prasowe nie potwierdza i nie zaprzecza*, <https://www.wirtualnemedia.pl/artykul/abw-zakazalo-andrzejowi-dudzie-korzystania-z-tiktoka-biuro-prasowe-nie-potwierdza-i-nie-zaprzecza> (dostęp: 10.02.2021 r.).

⁵ Zamieszczony na kanale *W Palacu Prezydenckim*: <https://www.youtube.com/watch?v=DjDSUqTcrv4>; *Gwiazdy komentują #Hot16Challenge2 Andrzeja Dudy. „Przeziąłeś”*, <https://kultura.onet.pl/muzyka/wiadomosci/andrzej-duda-rapuje-w-ramach-akcji-hot16challenge2-ludzie-kultury-komentuja/ynf7tsn> (dostęp: 16.11.2020 r.).

⁶ B. Pietrzyk, *Nowa komunikacja polityczna: Twitter Andrzeja Dudy*, „Polityka i Społeczeństwo” 2017, nr 4, s. 167–179.

⁷ Ministerstwo Zdrowia, profil na Twitterze dostępny na stronie: https://twitter.com/MZ_GOV_PL (dostęp: 19.01.2021 r.).

⁸ Kancelaria Premiera, profil na Twitterze dostępny na stronie: <https://twitter.com/PremierRP>, oraz profil Mateusza Morawieckiego na Twitterze dostępny na stronie: <https://twitter.com/MorawieckiM> (dostęp: 19.01.2021 r.).

⁹ G. Leśniak, *Bezpodstawne komunikaty MF o nieściganiu podatników*, <https://www.prawo.pl/podatki/komunikaty-mf-i-wpisy-na-twitterze-nie-sa-zrodlem-prawa,468884.html> (dostęp: 16.11.2020 r.).

rola Policji w egzekwowaniu ograniczeń swobód obywatelskich. Towarzyszy temu widoczna aktywność tej instytucji w mediach społecznościowych¹⁰.

Pomimo znaczenia mediów społecznościowych w codziennym życiu i funkcjonowaniu organów władzy publicznej refleksje teoretyczne oraz badania wciąż dotyczą głównie aspektów marketingowych¹¹. Nieliczne badania dotyczące polskich organów ścigania potwierdzają intuicję i dowód anegdotyczny w tym zakresie. To narzędzie, które na trwałe weszło do arsenału pracy Policji¹². Jeszcze bardziej zaskakuje pominięcie w piśmiennictwie aspektów prawnych wykorzystania mediów społecznościowych przez organy władzy publicznej¹³. Brak jest refleksji dotyczącej podstaw prawnych wykorzystania takich narzędzi przez polskie organy administracji publicznej. To poważny brak, zwłaszcza mając na uwadze obowiązującą w Polsce zasadę legalizmu. W kontekście rozważań prawnych na wstępie należy zwrócić uwagę na takie aspekty, jak: struktura własności mediów społecznościowych i ich siedziba, miejsce przetwarzania danych czy możliwość cenzurowania zamieszczanych w tych mediach treści. Żadna z najbardziej popularnych platform społecznościowych nie ma siedziby w Polsce ani nie jest własnością obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Dane – przede wszystkim osobowe, w tym szczególnej kategorii – są przetwarzane poza terytorium Polski. Decyzja, jakie treści lub działania łamią przepisy prawa, nie opiera się na polskim porządku prawnym. To, że nie są to tylko rozważania czysto akademickie, potwierdziła m.in. sprawa masowej inwigilacji obywateli państw trzecich prowadzonej przez National Security Agency¹⁴, wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii

¹⁰ K. Górski, *Rzecznik policji skasował konto na Twitterze. Obserwowało go prawie 12 tysięcy użytkowników*, <https://natemat.pl/317815,rzecznik-policji-mateusz-ciarka-usunal-konto-na-twitterze> (dostęp: 26.11.2020 r.).

¹¹ M. Brzozowska-Woś, *Media społecznościowe a wizerunek marki*, "Journal of Management and Finance" 2013, nr 1, s. 53–64; M. Konieczny, *Znaczenie serwisów społecznościowych w pracy służby prasowej*, „Przegląd Policyjny” 2019, nr 134, s. 132–140.

¹² J. Bitner, K. Bayer, *Wykorzystanie mediów społecznościowych przez funkcjonariuszy polskiej Policji. Próba wstępnego opisu zjawiska na podstawie wyników badań kwestionariuszowych*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2019, t. XXIII; P. Waszkiewicz, M. Tomaszewska-Michalak, B. Stromczyński, S. Rabczuk, *Czy Wielkopolska Policja umie w internety? Analiza strategii komunikacyjnej KWP w Poznaniu na portalu Facebook*, (w:) P. Waszkiewicz (red.), *Wykorzystanie mediów społecznościowych w pracy organów ścigania*, Warszawa 2021.

¹³ Nie można za takie uznać wypadkowego potraktowania mediów społecznościowych niejako przy okazji omawiania innych zagadnień. Istnieją jednak wyjątki w tym zakresie: M. Giermak, M. Popiołek, *Media społecznościowe a prawo do informacji publicznej*, (w:) W. Opiola, M. Popiołek (red.), *Media społecznościowe. Nowe formy ekspresji politycznej*, Toruń 2014, s. 63–76.

¹⁴ E. Stoycheff, *Under surveillance: Examining Facebook's spiral of silence effects in the wake of NSA internet monitoring*, "Journalism & Mass Communication Quarterly" 2016, Vol. 93, No 2, s. 296–311.

Europejskiej Schrems II¹⁵, czy cenzurowanie publikowanych przez prezydentów Stanów Zjednoczonych i Brazylii wiadomości przez Facebooka i Twittera¹⁶.

W niniejszym artykule zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie, czy, a jeżeli tak, to w jakim zakresie organy władzy publicznej w Polsce mają umocowanie do wykorzystywania mediów społecznościowych. Ze względu na skalę wykorzystania tych mediów w pracy Policji oraz szczególną rolę tej instytucji zdecydowano się na przeprowadzenie badań empirycznych i analizę zagadnienia na przykładzie właśnie tej instytucji.

2. ZASADA LEGALIZMU

Zasada legalizmu jest jedną z podstawowych zasad wyrażonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹⁷. Artykuł 7 Konstytucji RP stanowi, że organy władzy publicznej (ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej) działają na podstawie i w granicach prawa. Policja, jako wykonująca funkcje władzy wykonawczej (działa w strukturach administracji rządowej zespolonej pod zwierzchnictwem wojewody albo starosty¹⁸), mieści się w zakresie organów władzy publicznej w sensie konstytucyjnym.

Działanie na podstawie prawa oznacza, że każda aktywność polegająca na sprawowaniu władzy publicznej i podejmowana przez Policję musi mieć podstawę prawną¹⁹. W odróżnieniu od obywateli, „którym wolno czynić to wszystko, co nie jest zabronione przez prawo”²⁰, organy władzy publicznej mogą podejmować jedynie takie działania, które zostały zaliczone do ich kompetencji i zadań przez obowiązujące przepisy prawa, a więc mogą „działać tylko w tych sferach i tymi środkami, do których prawo je upoważnia”. Zgodnie z linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego kompetencji niewyrażonych wyraźnie w przepisach prawa nie można domniemywać, „a w oparciu o inną rodzajowo kompetencję przypisywać ustawodawcy zamiaru, którego nie wyraził”²¹. Organ może więc

¹⁵ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 lipca 2020 r., C-311/18, *Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Ltd., Maximillian Schrems*, ECLI:EU:C:2020:559.

¹⁶ M. Spring, *Trump Covid post deleted by Facebook and hidden by Twitter*, <https://www.bbc.com/news/technology-54440662> (dostęp: 16.11.2020 r.); BBC, *Coronavirus: World leaders' posts deleted over fake news*, <https://www.bbc.com/news/technology-52106321> (dostęp: 16.11.2020 r.).

¹⁷ Dz.U. nr 78, poz. 483, z późn. zm.; dalej: Konstytucja RP.

¹⁸ S. Pieprzny, *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, Kraków 2003, s. 74.

¹⁹ P. Tuleja, *Art. 7 Konstytucja RP*, (w:) M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, Warszawa 2016, s. 303–304.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ Uchwała Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 maja 1994 r., W. 7/94, OTK 1994, nr 1, poz. 23.

działać jedynie na podstawie obowiązujących przepisów, a poza sferą możliwego działania znajdują się aktywności, dla których nie stworzono podstawy prawnej.

3. KONSEKWENCJE NARUSZENIA ZASADY LEGALIZMU W KONTEKŚCIE WYKORZYSTANIA MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

W celu zidentyfikowania konsekwencji naruszenia zasady legalizmu, należy umiejscowić czynność, jaką jest publikowanie treści w mediach społecznościowych, wśród działań organów administracji. Czynność ta nie należy do aktów administracyjnych lub aktów normatywnych. Organ administracji nie rozstrzyga bowiem jednostronnie o sytuacji prawnej jednostki oraz nie używa środków przymusu państwowego²². Z tego względu należy ją przyporządkować do czynności niewładczych administracji, dla których „wystarczające jest wykazanie, że mieści się ono w zakresie działania [danej jednostki] oraz pozostaje w zgodzie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego”²³. W doktrynie wyrażany jest słuszny pogląd, że „administracja może stosować działania niewładcze prowadząc akcję informacyjną lub przekonując do pewnych działań”²⁴. Wskazuje się ponadto, że „działalność niewładcza pokrywa się pod względem merytorycznym ze społeczno-organizacyjną działalnością administracji”²⁵ i z tego względu nie powinna być uznawana za działalność pozaprawną, a jej podstawą powinny być „co najmniej normy kompetencyjne”²⁶ (znajdujące się w art. 1 i 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji²⁷). Wskazuje się, że to organ może wybrać miejsce, czas, przedmiot i formę działań, a więc dysponuje swobodą wyboru środków podejmowanych dla osiągnięcia celów wyznaczonych w przepisach prawa²⁸.

²² A. Wiktorowska, *Prawne formy działania administracji*, (w:) M. Wierzbowski (red.), *Prawo administracyjne*, Warszawa 2011, s. 299–300.

²³ D. Sześciło, *Opinia w sprawie dopuszczalności zaskarżenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich uchwał rad niektórych jednostek samorządu terytorialnego w sprawie „powstrzymywania ideologii LGBT”*, <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/opinia-w-sprawie-dopuszczalnosci-zaskarzenia-przez-rzecznika-praw-obywatelskich-uchwal-samorzadow> (dostęp: 5.11.2020 r.).

²⁴ J. Borkowski, *Komentarz do rozdziału 7 k.p.a.*, (w:) B. Adamiak, J. Borkowski (red.), *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 390.

²⁵ A. Błaś, *Niewładcze formy działania administracji*, (w:) R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *System Prawa Administracyjnego. Tom 5. Prawne formy działania administracji*, Warszawa 2013, s. 224.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1882, z późn. zm.; dalej: ustawa o Policji.

²⁸ M. Bitner, M. Kulesza, *Zasada legalizmu a zdolność kontraktowa jednostek samorządu terytorialnego*, „Samorząd Terytorialny” 2009, nr 6, s. 5–19.

Identyfikując w ustawie o Policji podstawę prawną publikowania treści w mediach społecznościowych, nie należy szukać lub tworzyć nowych regulacji w tym zakresie, np. w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej²⁹. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”³⁰ ustawa nie może powtarzać przepisów zamieszczonych w innych ustawach. Słusznie podkreśla się w doktrynie, że „skoro system prawa ma tworzyć spójną całość, to nie tylko istnienie w nim wielu przepisów o tym samym zakresie regulacji jest zbędne, ale wręcz może ono prowadzić do wielu komplikacji”³¹. W sytuacji wszechobecnej hiperinflacji prawa, próby stworzenia innej podstawy prawnej przez ustawodawcę spowodowałyby zwiększenie niestabilności i nieprzejrzystości prawa³².

W doktrynie uznaje się, że „każde władcze działanie organu władzy publicznej bez podstawy prawnej musi być oceniane w perspektywie naruszenia zasady legalizmu”³³. Oprócz normy wyrażonej w art. 7 Konstytucji RP narusza ono bowiem również inną kluczową zasadę konstytucyjną – zaufania obywateli do państwa (art. 2). W celu ochrony obywateli przed naruszeniem zasady legalizmu, już na gruncie konstytucyjnym wprowadzono art. 77, stanowiący, że każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej³⁴. W odniesieniu do działań niewładczych proponuje się kontrolę opierającą się na prawidłowości – celowości, rzetelności, gospodarności i efektywności³⁵.

4. PODSTAWY PRAWNE KORZYSTANIA PRZEZ POLICJĘ Z MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH. PERSPEKTYWA ORGANU

Wymóg istnienia podstawy prawnej dla *de facto* każdego działania organów władzy publicznej obejmuje również publikowanie treści w mediach społeczno-

²⁹ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 2176, z późn. zm.); dalej: u.d.i.p.

³⁰ Dz.U. nr 100, poz. 908.

³¹ P. Bielski, *Komentarz do § 4*, (w:) J. Warylewski (red.), *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz*, Warszawa 2003.

³² S. Wronkowska, *Polski proces prawotwórczy – między autonomią a polityką*, „Ius et Lex” 2005, nr (III) 1, s. 203.

³³ M. Zubik, W. Sokolewicz, *Komentarz do art. 7*, (w:) L. Garlicki, M. Zubik (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. I, Warszawa 2016.

³⁴ Przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej określa art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1740, z późn. zm.); dalej: k.c.

³⁵ T. Kuta, *Pojęcie działań niewładczych w administracji*, Wrocław 1963, s. 75, za: M. Bitner, M. Kulesza, *Zasada legalizmu...*

ściowych. W ramach prowadzonych badań³⁶ postanowiono poznać perspektywę organu przejawiającego dużą aktywność na tym polu – Policji. Do Komendy Głównej Policji, 16 komend wojewódzkich Policji (KWP) oraz Komendy Stołecznej Policji przesłano w trybie dostępu do informacji publicznej wnioski o udostępnienie odpowiednich polityk, regulaminów lub innych dokumentów, określających zasady prowadzenia profili przez te jednostki lub osoby działające w ich imieniu. Spośród 18 jednostek jedynie dwie nie odpowiedziały na zadane pytanie dotyczące podstaw i zasad prowadzenia profili przez te jednostki. Wśród regulacji prawnych wymienionych w odpowiedzi na pytanie wskazywano:

- zarządzenie nr 1204 Komendanta Głównego Policji³⁷ (12 komend³⁸);
- regulamin portalu Facebook (9 komend);
- ustawę o Policji (4 komendy);
- Prawo prasowe³⁹ (4 komendy);
- ustawę o dostępie do informacji publicznej (3 komendy);
- ustawę o ochronie danych osobowych⁴⁰ (1 komenda).

Wielość wskazywanych podstaw prawnych skłania do analizy, która z podanych jest w istocie prawidłowa. Tak duża różnorodność odpowiedzi obejmująca zarówno akty powszechnie obowiązujące, regulaminy wewnętrzne platform społecznościowych, jak i akty wewnętrzne Policji wskazuje na znaczące wątpliwości w tym zakresie. Organy władzy publicznej, jakkolwiek aktywnie korzystające z portali społecznościowych, nie są bowiem w stanie jednolicie sprecyzować podstaw do ich wykorzystywania. Zagadnienie to jest istotne w kontekście wskazanej wyżej zasady legalizmu oraz ewentualnych wzorców kontroli, stosowanych podczas oceny podejmowanych działań.

4.1. ZARZĄDZENIE W SPRAWIE FORM I METOD DZIAŁALNOŚCI PRASOWO-INFORMACYJNEJ POLICJI

Najczęściej podawaną podstawą prawną było Zarządzenie, wydane na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji. Przepis ten stanowi, że Komendant Główny Policji (KGP) określa metody i formy wykonywania zadań przez poszczególne służby policyjne, w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy. Warto wskazać, że przepis ten często wykorzysty-

³⁶ Badania prowadzone w ramach projektu wskazanego w przypisie nr 5.

³⁷ Zarządzenie nr 1204 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie form i metod działalności prasowo-informacyjnej w Policji (Dz.Urz.KGP nr 21, poz. 155); dalej: Zarządzenie.

³⁸ W odpowiedziach wskazywano zazwyczaj więcej niż jedną podstawę prawną. Suma odpowiedzi jest większa niż liczba jednostek, do których skierowano zapytania.

³⁹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1914).

⁴⁰ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781, z późn. zm.).

wany jest przez KGP jako podstawa wydawania aktów wewnętrznych. Dotyczy to 371 zarządzeń, z czego 81 to zarządzenia obowiązujące⁴¹. Obejmują one wiele obszarów, m.in.: metody i formy brakowania dokumentacji niearchiwalnej⁴², organizację uroczystości z udziałem policyjnej asysty honorowej (ceremoniał policyjny)⁴³ czy stosowanie przez Policję analizy kryminalnej⁴⁴. W Zarządzeniu brak jest przepisów odnoszących się wprost do aktywności Policji w mediach społecznościowych, niemniej otwarty katalog form prowadzenia działalności prasowo-informacyjnej nie wyklucza ich stosowania.

Zgodnie z § 4 ust. 2 Zarządzenia rzecznicy prasowi komendantów wojewódzkich Policji wykonują działalność w szczególności poprzez przygotowywanie oraz przekazywanie komunikatów prasowych, materiałów fotograficznych, filmowych i dźwiękowych oraz poprzez zamieszczanie przygotowanych materiałów na policyjnych stronach internetowych. Pod reżimem poprzednio obowiązującego Zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 września 2000 r. w sprawie metod i form działalności prasowo-informacyjnej w Policji⁴⁵ wskazywano, że do ustawowych zadań Policji realizowanych za pomocą mediów należały, m.in.: publikowanie wiadomości dotyczących osób poszukiwanych; informacji o zmianach organizacji ruchu, utrudnieniach i objazdach oraz komunikatów dotyczących codziennej pracy Policji i ogłoszeń o wydarzeniach związanych ze służbą⁴⁶.

Wskazywanie Zarządzenia jako podstawy do korzystania przez jednostki Policji z mediów społecznościowych może budzić zastrzeżenia w świetle art. 93 ust. 2 Konstytucji RP. Wątpliwości dotyczą bowiem podstawy do wydania przedmiotowego aktu, który swoim zakresem obejmuje działalność informacyjną objętą ustawą – Prawo prasowe. Jest to jednak kolizja pozorna. Zgodnie z Konstytucją RP każdy akt wewnętrzny powinien posiadać formalny i merytoryczny związek z ustawą⁴⁷. W przypadku Zarządzenia normuje ono metody i formy działania przez jedną ze służb policyjnych, to jest służby wspomagającej, zatem zostało ono wydane zgodnie z delegacją zawartą w art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji.

⁴¹ Na podstawie Systemu Informacji Prawnej LEX (dostęp: 19.01.2020 r.).

⁴² Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 lutego 2018 r. (Dz.Urz. KGP z 2018 r., poz. 34).

⁴³ Zarządzenie nr 122 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2012 r. (Dz.Urz. KGP z 2012 r., poz. 27).

⁴⁴ Zarządzenie nr 1012 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 września 2004 r. (Dz.Urz. KGP nr 20, poz. 124).

⁴⁵ Dz.Urz. KGP nr 7, poz. 72.

⁴⁶ L. Dankowski, *Kontakt policjanta z dziennikarzem na poziomie podstawowym*, Słupsk 2016, s. 20.

⁴⁷ P. Radziejewicz, *Komentarz do art. 93, (w:) P. Tuleja (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, LEX/el. 2021.

4.2. REGULAMIN PORTALU FACEBOOK

Dziewięć komend wskazało, że podstawą ich działania na portalu był regulamin wewnętrzny Facebooka. Korzystanie z serwisu w istocie wymaga przestrzegania wewnętrznego regulaminu tej platformy. W publikowaniu informacji przez jednostki Policji trzeba mieć na uwadze w szczególności pkt 3 ust. 2 regulaminu Facebooka określający, jakie treści można publikować⁴⁸. Ponadto aktywność w mediach społecznościowych musi być zgodna ze „Standardami społeczności”⁴⁹ oraz zasadami dotyczącymi stron, grup i wydarzeń⁵⁰.

Trudno jednak uznać, że przedmiotowy regulamin może stanowić podstawę prawną do działania danej jednostki Policji w mediach społecznościowych. Jako zbiór zasad w istotny sposób oddziałuje on na jej funkcjonowanie w ramach danego portalu, niemniej nie stanowi normy kompetencyjnej upoważniającej organ do korzystania z tego (ani innego) medium.

4.3. USTAWA O POLICJI

Kolejnym aktem prawnym, na który powołały się komendy, była ustawa o Policji. Art. 1 tej ustawy stanowi, że Policja służy społeczeństwu, a jednym z jej podstawowych zadań jest m.in. inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym. Zgodnie z literaturą przepis ten należy rozumieć również jako wskazanie, że obowiązkiem Policji jest m.in. informowanie społeczeństwa o niebezpieczeństwach, zagrożeniach porządku publicznego oraz organizowanie działalności profilaktyczno-prewencyjnej⁵¹. Według S. Pieprznego na początku XXI w. w przepisach nie zdefiniowano wyczerpująco katalogu środków, jakimi te cele powinny być realizowane, pozostawiając ich wybór „uznaniu i praktycznym doświadczeniom Policji”⁵². Jako przykłady podał m.in.: przeprowadzanie spotkań ze społeczeństwem, pogadek i szkoleń dla młodzieży szkolnej, wystąpień prasowych i radiowo-telewizyjnych na temat zagrożeń oraz organizowanie konkursów i konferencji⁵³. Środki komunikacji powinny być dostosowane do rozwoju społeczeństwa, nawet jeżeli wymaga to odkrywania i wykorzystywania

⁴⁸ Facebook, *Regulamin*, <https://www.facebook.com/legal/terms> (dostęp: 19.11.2020 r.).

⁴⁹ Facebook, *Standardy społeczności*, <https://www.facebook.com/communitystandards/> (dostęp: 19.11.2020 r.).

⁵⁰ Facebook, *Zasady dotyczące stron, grup i wydarzeń*, https://www.facebook.com/policies/pages_groups_events/ (dostęp: 19.11.2020 r.).

⁵¹ S. Pieprzny, *Policja...*, s. 134.

⁵² S. Pieprzny, *Policja...*, s. 135.

⁵³ *Ibidem*.

nowych i nieznanych Policji narzędzi i kanałów komunikacji, jak social media⁵⁴. Jak słusznie zauważył już w 2013 r. D. Sześciło, „niektóre ustawy zawierają sformułowanie o obowiązku informowania obywateli o określonych sprawach w sposób zwyczajowo przyjęty”, podkreślając ponadto, że można uznać media społecznościowe za „zwyczajowo przyjęty” kanał komunikacji⁵⁵.

Dla działań o charakterze niewładczym wystarczającą podstawę stanowią normy zadaniowe ujęte w ustawie o Policji, a środki pozostają w gestii organu. W podobny sposób wypowiedziała się KWP w Białymstoku, odpowiadając na pytanie o podstawy prawne publikowania w mediach społecznościowych: „w zakresie zadań wykonywanych przez organy administracji publicznej (...) organy te mogą wykorzystywać instrumenty prawne, których stosowanie przewidują przepisy powszechnie obowiązującego prawa”⁵⁶, jednak ze względu na „dynamiczny rozwój form komunikacji elektronicznej i potrzeby wymiany informacji z obywatelami, nie sposób odmówić urzędnikom administracji publicznej prawa do korzystania z tego typu inicjatywy”⁵⁷. Zaznaczono ponadto, że posiadanie profilu przez urząd administracji publicznej „służy promocji, przedstawia dokonania władz, określa zamierzenia i wskazuje na różne inicjatywy”⁵⁸.

4.4. PRAWO PRASOWE

W przypadku prawa prasowego trudno jednoznacznie określić konkretne przepisy będące podstawą publikowania treści na profilach jednostek w mediach społecznościowych. W zakresie ustawy – Prawo prasowe warto jednak zwrócić uwagę na wymóg rejestracji dziennika lub czasopisma w sądzie okręgowym wynikający z art. 20 ust. 1 tej ustawy. Zagadnienie to poruszył P. Wąglowski w pytaniu do Rzecznika Prasowego KGP już w 2007 r. W odpowiedzi podniesiono, że „należy uznać posiadanie stron internetowych za realizowanie obowiązku wszechstronnego i pełnego informowania opinii publicznej o działaniach Policji, a nie za działania sprzeczne z aktualnie obowiązującym prawem”⁵⁹. Odwołując się do prawa prasowego, wskazano, że ustawa ta „nie przewiduje uznania stron internetowych za dziennik czy czasopismo”⁶⁰. Zgodnie z orzecznictwem

⁵⁴ S. Zimon, *Social media w służbie bezpieczeństwu – działalność policji na portalach społecznościowych*, (w:) A. Babiński, M. Jurgilewicz, N. Malec (red.), *Państwo. Prawo. Bezpieczeństwo*, t. III, Szczytno 2017, s. 160.

⁵⁵ D. Sześciło, *O legalnym i bezpiecznym ćwierkaniu*, „Dziennik Gazeta Prawna (Prawnik)” 2013, nr 249 (3639), s. 2.

⁵⁶ Odpowiedź KWP Białystok, WKS.062.21.2020.

⁵⁷ Odpowiedź KWP Białystok, WKS.062.21.2020.

⁵⁸ Odpowiedź KWP Białystok, WKS.062.21.2020.

⁵⁹ P. Wąglowski, *Odpowiedź od Rzecznik Komendanta Głównego Policji w sprawie serwisów Policji*, <http://prawo.vagla.pl/node/7329> (dostęp: 19.11.2020 r.).

⁶⁰ *Ibidem*.

Sądu Najwyższego „prasy ukazującej się w Internecie nie wolno utożsamiać z witryną internetową. Ustawodawca nie nałożył obowiązku rejestracji na strony czy witryny internetowe, a objął tym obowiązkiem jedynie prasę, a ściślej rzecz biorąc dzienniki i czasopisma”⁶¹. Z tego względu w pełni uzasadniony wydaje się pogląd, że także profil jednostki prowadzony w mediach społecznościowych nie musi być zarejestrowany w sądzie okręgowym.

5. USTAWA O DOSTĘPIE DO INFORMACJI PUBLICZNEJ. ZAKRES I DEFINICJA INFORMACJI PUBLICZNEJ

Publikowanie postów przez Policję w mediach społecznościowych oraz wskazanie jako podstawy do posiadania profili ustawy o dostępie do informacji publicznej skłania do refleksji o charakterze zamieszczanych treści w odniesieniu do pojęcia „informacja publiczna”.

Zgodnie z art. 61 Konstytucji RP każdy obywatel ma prawo do uzyskania informacji dotyczącej osób lub jednostek organizacyjnych wykonujących zadania z zakresu kompetencji władzy publicznej. Kryteria te spełniają zarówno organy władzy publicznej, jak i organy samorządu gospodarczego i zawodowego zarządzające majątkiem komunalnym lub pochodzącym z zasobów Skarbu Państwa. Sposobem realizacji prawa do informacji zapisanym w Konstytucji RP jest możliwość wglądu do dokumentów, a także branie udziału w posiedzeniach wybieranych przez obywateli kolegialnych organów władzy publicznej. W art. 61 ust. 3 prawodawca określił ponadto ograniczenia związane z korzystaniem z prawa do informacji ze względu na troskę o takie wartości, jak: wolność i prawa jednostek i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa, a także ważnego interesu gospodarczego państwa. Ze względu na charakter i cel aktu prawnego, jakim jest Konstytucja RP, prawodawca wskazał na konieczność szczegółowego uregulowania kwestii dotyczących prawa do informacji w ramach ustawy. W 2002 r. weszła w życie ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Artykuł 1 u.d.i.p. określa informację publiczną jako „każdą informację o sprawach publicznych”, nie zawiera jednak definicji „spraw publicznych”. Wyjaśnienie przytoczonego terminu pozwoliłoby na zrozumienie, czym jest „informacja publiczna”, a tym samym na określenie, dostępu do jakich informacji może żądać jednostka, powołując się na swoje konstytucyjne prawa.

Poddając analizie przytoczone wyżej akty prawne, w piśmiennictwie zwraca się uwagę na inną konstrukcję pojęcia „informacja publiczna” w ustawie o dostępie do informacji publicznej w porównaniu do przepisów Konstytucji RP. Jak

⁶¹ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2010 r., III KK 250/10, „Biuletyn Sądu Najwyższego” 2011, nr 3.

twierdzi P. Szustakiewicz, Konstytucja RP skupia się na podmiotowym rozumieniu definiowanego terminu, wskazując szeroko podmioty zobowiązane do udzielenia informacji w związku z podejmowaną przez nie działalnością⁶². W art. 1 u.d.i.p. ustawodawca nawiązuje natomiast do przedmiotowej definicji pojęcia, częściowo doprecyzowując je w art. 6 u.d.i.p.⁶³. Z perspektywy osoby występującej o przekazanie określonych informacji istotne jest, że art. 6 u.d.i.p. zawiera sformułowanie „w szczególności”, co oznacza, że katalog informacji w nim zawartych nie ma charakteru zamkniętego. Ani Konstytucja RP, ani ustawa o dostępie do informacji publicznej nie odpowiadają jednak jednoznacznie na pytanie, czy wszystkie informacje wytwarzane przez określony podmiot publiczny (w tym np. będące przedmiotem niniejszego artykułu posty publikowane w mediach społecznościowych przez Policję) będą stanowiły „informację publiczną”. Warto jednak podkreślić, że w sytuacji pojawiających się wątpliwości co do włączenia konkretnych informacji do katalogu „informacji publicznej”, w piśmiennictwie podkreśla się konieczność szerokiej wykładni tego terminu⁶⁴. Jak twierdzą M. Giermak i M. Popiołek, „należy opowiedzieć się za szerokim rozumieniem terminu »informacja publiczna«, które zakłada, że zakres takiej informacji wyznacza Konstytucja RP, a wyliczenia zawarte w aktach prawnych niższego rzędu mają jedynie charakter porządkujący”⁶⁵.

Ze względu na wysoki stopień ogólności pojęcia „informacja publiczna” jego interpretacji podejmowały się również w swoich orzeczeniach sądy administracyjne. W uzasadnieniu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 października 2002 r. stwierdzono, że:

„(...) informację publiczną stanowi bowiem każda wiadomość wytworzona przez szeroko rozumiane władze publiczne oraz osoby pełniące funkcje publiczne, a także inne podmioty, które tę władzę realizują bądź gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa w zakresie tych kompetencji. Taki charakter ma również wiadomość niewytworzona przez podmioty publiczne, lecz odnosząca się do tych podmiotów”⁶⁶.

Ponadto w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 października 2007 r. wskazano, że:

„Informacja publiczna dotyczy sfery faktów. Jest nią treść dokumentów wytworzonych przez organy władzy publicznej, treść wystąpień, opinii i ocen przez nie dokonywanych, niezależnie do jakiego podmiotu są one kierowane

⁶² P. Szustakiewicz, *Definicja informacji publicznej w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2016, nr 10, s. 53–62.

⁶³ *Ibidem*, s. 53–62.

⁶⁴ M. Jaśkowska, *Pojęcie informacji publicznej i jej rodzaje*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2012, nr 3, s. 59–78.

⁶⁵ M. Giermak, M. Popiołek, *Media społecznościowe a prawo do informacji publicznej*, (w:) W. Opióła, M. Popiołek (red.), *Media...*

⁶⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 października 2002 r., II SA 2037/02, niepublikowany.

i jakiej sprawy dotyczą. Informację publiczną stanowi więc treść wszelkiego rodzaju dokumentów odnoszących się do organu władzy publicznej i dotyczących sfery jego działalności”⁶⁷.

Sądy administracyjne interpretują zatem pojęcie informacji publicznej szeroko, włączając w definicję również te informacje, które co prawda zostały wytworzone przez podmioty prywatne, ale dotyczą podmiotów publicznych. W zakres omawianego terminu przytoczone orzeczenia włączają także różnego rodzaju treści, niezależnie od ich formy, które zostały wytworzone przez wskazane w ustawie o dostępie do informacji publicznej podmioty. Jak dotąd w orzecznictwie nie pojawiło się bezpośrednie powiązanie pojęcia „informacja publiczna” z postami publikowanymi przez organy publiczne (w tym Policję) w mediach społecznościowych.

5.1. FORMY UDOSTĘPNIANIA INFORMACJI PUBLICZNEJ

W związku z deklarowaniem przez właściwe komendy, że podstawą ich działania na portalach społecznościowych jest ustawa o dostępie do informacji publicznej, celowe jest zweryfikowanie, czy udostępnianie informacji w ten sposób mieści się w ramach zasad ustalonych przez obowiązujące przepisy.

Artykuł 61 Konstytucji RP, ustanawiający prawo do informacji o działalności organów władzy publicznej, wskazuje, że tryb realizacji tego prawa określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy. Mimo to Konstytucja RP jednoznacznie określa jednak formy uzyskiwania informacji (art. 61 ust. 2), wśród których znajdują się: dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu. Wyliczenie to ma charakter przykładowy i obejmuje formy najważniejsze zdaniem ustawodawcy, wymagające najmocniejszej i najtrwalszej gwarancji prawnej⁶⁸. Sposób udostępniania informacji publicznej doprecyzowuje ustawa o dostępie do informacji publicznej, a obok niej także inne akty prawne⁶⁹. Ze względu na przedmiot artykułu dalszej

⁶⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 listopada 2007 r., II SAB/Wa 68/07, LEX nr 445283.

⁶⁸ W. Sokolewicz, K. Wojtyczek, *Komentarz do art. 61*, (w:) L. Garlicki, M. Zubik (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2016.

⁶⁹ Przykładowo zasady wstępu na posiedzenia organów jednostek samorządu terytorialnego określają właściwe ustawy – z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1372, z późn. zm.); z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 920, z późn. zm.); z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1668, z późn. zm.). Szczególną formę udostępniania informacji publicznej zawiera także ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1057, z późn. zm.) umożliwiającą realizację tego obowiązku przez organizacje pozarządowe poprzez ogłaszanie informacji publicznej na swojej stronie internetowej.

analizie poddano jedynie przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej. Żadne szczególne przepisy nie tworzą bowiem specjalnego reżimu regulującego udostępnianie informacji publicznej przez Policję.

Podstawową formą udostępniania informacji publicznej jest jej umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) – art. 7 ust. 1 pkt 1 u.d.i.p. Na prymat tej formy zwraca się uwagę w piśmiennictwie, zaznaczając jednak, że postulat umieszczania w ten sposób informacji publicznej nie jest w pełni realizowany co do zakresu publikowanych tam informacji⁷⁰. Komentatorzy twierdzą, że stoją za tym względy prakseologiczne, związane z ograniczoną możliwością dostępu do BIP osób wykluczonych, w tym wykluczonych cyfrowo⁷¹. Uzyskanie dostępu do informacji publicznej w ten sposób wymaga bowiem dostępu do Internetu – BIP funkcjonuje w postaci ujednoliconego systemu stron w sieci teleinformatycznej (art. 8 ust. 1 u.d.i.p.), tworzonego przez stronę główną ministra właściwego ds. administracji publicznej oraz strony poszczególnych podmiotów zobowiązanych do udostępniania informacji publicznej. Należy jednak zauważyć, że co do zasady obowiązek tworzenia stron BIP jest respektowany. W badaniach obejmujących organy jednostek samorządu terytorialnego nie zidentyfikowano bowiem podmiotów, które uchybiłyby temu obowiązkowi⁷². Dotychczas nie przeprowadzono podobnego badania w odniesieniu do Policji ani innych organów ścigania.

Istotnym argumentem przemawiającym za prymatem BIP jako podstawowej formy udostępniania informacji publicznej jest konstrukcja udostępniania informacji publicznej na wniosek. Forma ta może zostać wykorzystana tylko, gdy informacja publiczna nie została wcześniej udostępniona w BIP lub centralnym repozytorium. Jeżeli organ skorzystał z możliwości udostępnienia informacji w ten sposób, jest on zobowiązany jedynie wskazać wnioskodawcy konkretne adresy stron internetowych BIP albo centralnego repozytorium, pod którym żądana informacja się znajduje⁷³. Pomimo braku wprost podstawy ustawowej do takiego twierdzenia, niektórzy autorzy wskazują, że organy powinny mimo wszystko udostępnić informację publiczną w trybie wnioskowym, jeżeli wnioskujący nie dysponuje narzędziami technicznymi umożliwiającymi dostęp do BIP⁷⁴.

⁷⁰ M. Bernaczyk, *Wniesienie wniosku o udostępnienie informacji publicznej drogą elektroniczną – praktyczne problemy*, „Elektroniczna Administracja: dwumiesięcznik o nowoczesnej administracji publicznej” 2007, nr 6, s. 14; A. Knopkiewicz, *Tryby udostępniania informacji publicznej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2004, nr 4.

⁷¹ M. Bernaczyk, *Wniesienie wniosku...*, s. 10.

⁷² J. Czerw, *Prawo do informacji publicznej w praktyce działania urzędów administracji samorządowej*, „Rocznik Administracji Publicznej” 2016, nr 2, s. 12.

⁷³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 30 listopada 2019 r., IV SAB/GI 263/17, Legalis.

⁷⁴ M. Jabłoński, K. Wygoda, *Ustawa o dostępie do informacji publicznej: komentarz*, Wrocław 2002, s. 278.

Centralne repozytorium, jako kolejna obligatoryjna forma udostępniania danych, służy „otwieraniu” danych publicznych dla sektora prywatnego i publicznego. Jako genezę Centralnego Repozytorium Informacji Publicznej, które zostało wprowadzone do ustawy o dostępie do informacji publicznej w 2012 r.⁷⁵, wymienia się koncepcję tzw. otwartego rządu (ang. *open government*), u której podstaw leży zapewnienie obywatelom informacji do zasobów i informacji publicznych⁷⁶. Funkcję centralnego repozytorium realizuje portal dane.gov.pl, uruchomiony w maju 2014 r. pod nazwą „Dane publiczne”⁷⁷. Najważniejsze informacje statystyczne o charakterze informacji publicznej publikują tam Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie⁷⁸ oraz Komenda Główna Policji⁷⁹.

Ustawa o dostępie do informacji publicznej przewiduje także fakultatywne formy udostępniania informacji publicznej w postaci jej wyłożenia lub wywieszenia w miejscach ogólnodostępnych oraz przez zainstalowanie w miejscach ogólnodostępnych urządzeń umożliwiających zapoznanie się z tą informacją (art. 11 u.d.i.p.).

Istotną formą udostępniania informacji publicznej z punktu widzenia praktyki jest jej umieszczanie na stronach internetowych organów niebędących stronami BIP ani centralnym repozytorium. *Prima facie* brak jest podstawy prawnej do tego typu działania. Katalog obligatoryjnych form udostępniania informacji, podobnie jak fakultatywnych, wydaje się być zamknięty. Jednak zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego „prawodawca dopuścił możliwość istnienia równoległe zarówno odrębnej strony internetowej podmiotu zobowiązanego do udostępniania informacji publicznej, jak i strony tego podmiotu udostępnianej w BIP”⁸⁰. Stąd też należy wywieść, że informacja publiczna może być udostępniana także w inny sposób, wybrany przez organ. Jednakże w świetle art. 10 ust. 1 u.d.i.p. jako udostępnioną można jednak uznać tylko taką informację, która zostanie opublikowana w BIP albo centralnym repozytorium⁸¹. Sam fakt zamieszczenia informacji publicznej na stronie internetowej podmiotu nie zwalnia organu z obowiązku jej udostępnienia w przypadku wpłynięcia wniosku.

⁷⁵ Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 204, poz. 1195).

⁷⁶ G. Młynarski, A. Tarkowski, Ł. Jachowicz, *Otwarty rząd w Polsce. Kulisy programu Opengov*, Warszawa 2013, s. 13.

⁷⁷ D. Sybilski, *Centralne Repozytorium Informacji Publicznej jako tryb ponownego wykorzystywania informacji*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne” 2018, t. XVI, nr 4(1), s. 87.

⁷⁸ *Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie – Otwarte Dane*, <https://dane.gov.pl/pl/institution/117,wyzsza-szkola-policji-w-szczytnie> (dostęp: 5.11.2020 r.).

⁷⁹ *Komenda Główna Policji – Otwarte Dane*, <https://dane.gov.pl/pl/institution/organization-27,komenda-glowna-policji> (dostęp: 5.11.2020 r.).

⁸⁰ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 marca 2017 r., I OSK 1375/15, Legalis.

⁸¹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 października 2019 r., I OSK 3886/18, Legalis.

Należy zwrócić uwagę na aktualną praktykę centralnych organów administracji rządowej, które łączą swoje strony internetowe z BIP, tworząc funkcjonalnie jeden portal zawierający zwykłe podstrony oraz te spełniające wymagania stawiane BIP⁸². Nie każda strona internetowa może bowiem pełnić funkcję BIP. Szczegółowe wymagania co do treści, struktury oraz dostępności określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej⁸³.

Mając na uwadze powyższe, media społecznościowe mogą pełnić dodatkową formę udostępniania informacji publicznej. Działania podejmowane na tego typu stronach nie powinny jednak negatywnie wpływać na realizację już funkcjonujących obowiązków w zakresie form udostępniania informacji publicznej. Niewątpliwie organ może stanąć przed dylematem, czy udostępnić informację publiczną w BIP, tym samym zwalniając się z obowiązku jej udzielania na wniosek, czy też opublikować ją na portalu społecznościowym, co potencjalnie może doprowadzić, że dotrze ona do szerszego grona odbiorców.

6. ROLA RZECZNIKÓW PRASOWYCH W UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI

Szczególną rolę w udostępnianiu informacji pełnią rzecznicy prasowi. Podstawą do ich funkcjonowania jest art. 11 ustawy – Prawo prasowe, a w przypadku Policji także Zarządzenie nr 1204 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie form i metod działalności prasowo-informacyjnej w Policji. Do zadań rzeczników prasowych w Policji należy m.in. informowanie środków masowego przekazu o inicjatywach i przedsięwzięciach realizowanych przez komórki organizacyjne Policji, udzielanie środkom masowego przekazu informacji o problemach i zagadnieniach dotyczących funkcjonowania Policji oraz obsługa prasowo-informacyjna zdarzeń.

Zgodnie z art. 3a ustawy – Prawo prasowe dostęp prasy do informacji publicznej odbywa się na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej⁸⁴. Oznacza to, że dziennikarze mogą uzyskiwać od organów państwowych informacje w tym samym trybie co wszyscy. Mając na uwadze, że co do zasady katalog podmiotów zobowiązanych do udzielenia informacji prasowej oraz informacji publicznej nie pokrywa się, dziennikarze, współpracując z administracją

⁸² Zob.: *Mapa strony – Ministerstwo Sprawiedliwości – Portal Gov.pl*, <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/mapa-strony> (dostęp: 5.11.2020 r.).

⁸³ Dz.U. nr 10, poz. 68.

⁸⁴ Zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z 12 maja 2016 r., II SAB/Kr 72/16, Legalis.

publiczną, muszą polegać przede wszystkim na ustawie o dostępie do informacji publicznej⁸⁵. Stąd też nie posiadają oni możliwości stosowania przewidzianych ustawą – Prawo prasowe form przymusu udzielenia informacji prasowej (art. 4 ust. 4). Wynika to z wprowadzenia w 2002 r. zmian w ustawie – Prawo prasowe, w związku z wejściem w życie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Do tego czasu dziennikarze posiadali bowiem prawo uzyskiwania informacji prasowej od organów państwowych, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych w trybie ustawy – Prawo prasowe. Po zmianach dziennikarze mogą uzyskiwać je jedynie w trybie dostępu do informacji publicznej.

Rzecznicy prasowi w urzędach organów administracji rządowej są zobowiązani do współdziałania w wypełnianiu obowiązków wynikających z ustawy o dostępie do informacji publicznej⁸⁶. Realizując politykę informacyjną rządu, do ich zadań należy prezentowanie działań organów administracji rządowej oraz organizowanie kontaktów publicznych organów administracji rządowej z udziałem lub za pośrednictwem środków masowego przekazu. Rozporządzenie w sprawie rzeczników prasowych wdraża obowiązek wspierania przez państwo pluralistycznej prasy⁸⁷. Jest ono ponadto źródłem obowiązku ustanowienia osób, które będą zapewniać dodatkowe informacje dla dziennikarzy, niezależnie od tego, czy będą posiadać one przymiot informacji publicznej.

Z przeprowadzonego badania wynika, że kontami komend wojewódzkich policji na Facebooku administrują przede wszystkim rzecznicy prasowi, wspomagani przez funkcjonariuszy oraz pracowników cywilnych pełniących służbę w zespołach prasowych lub wydziałach komunikacji społecznej poszczególnych komend⁸⁸. Tym samym realizowane jest założenie, zgodnie z którym to rzecznicy prasowi kierują polityką informacyjną organu. Należy zwrócić uwagę na fakt, że z uwagi na dobór narzędzia do komunikacji przedmiotowe informacje mogą być przekazywane bezpośrednio obywatelom, bez potrzeby pośrednictwa prasy. Stanowi to istotną zmianę przejawiającą się m.in. możliwością prowadzenia tej działalności w sposób niezależny od innych podmiotów.

⁸⁵ Zob. A. Augustyniak, *Komentarz do art. 4*, (w:) B. Kosmus, G. Kuczyński (red.), *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2018.

⁸⁶ Zob. § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji i zadań rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej (Dz.U. nr 4, poz. 36).

⁸⁷ G. Kuczyński, *Komentarz do art. 2*, (w:) B. Kosmus, G. Kuczyński (red.), *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2018.

⁸⁸ 14 spośród 17 komend wojewódzkich Policji oraz Komendy Stołecznej Policji wskazało, że kontem administruje rzecznik prasowy. W pozostałych przypadkach udzielono informacji, że czynności te wykonuje funkcjonariusz wydziału komunikacji społecznej (1 jednostka), funkcjonariusz w zespole pasowym wydziału komunikacji społecznej wraz z pracownikiem cywilnym zatrudnionym na stanowisku specjalisty ds. promocji (1 jednostka) oraz funkcjonariusz Policji, do którego w odpowiedzi nie przyporządkowano jednostki organizacyjnej (1 jednostka).

7. PODSUMOWANIE

W wykonywaniu swoich ustawowych zadań Policja musi reagować nie tylko na zmiany w działaniach przestępczych, lecz także na zmiany w sposobach komunikowania się i wpływania na społeczeństwo. W czasach społeczeństwa informacyjnego, korzystanie z mediów społecznościowych nie stanowi już dodatku do innych kanałów komunikacji, jak BIP czy strony internetowe, ale jest wręcz koniecznym środkiem do budowania pozytywnego wizerunku Policji i skutecznego komunikowania się ze społeczeństwem.

Publikowanie przez Policję treści w mediach społecznościowych zalicza się do działań organizatorsko-społecznych administracji. Mieści się ono zatem wśród czynności niewładczych administracji, dla których wystarczającą podstawą prawną są w przypadku tej formacji ogólne przepisy o jej celach i zadaniach znajdujące się w ustawie o Policji. Jednak ogólność przepisów w przypadku działań o charakterze niewładczym nie może dziwić – „zarówno determinacja prawna, jak i sposób wykonywania ustawy są w takich przypadkach o wiele bardziej swobodne, ponieważ działalność administracji kształtującej nie zawsze i nie bez reszty może być odczytana w przepisach ustawy, które mają zresztą często charakter ramowy”⁸⁹.

Jednak, mimo istnienia podstawy prawnej, trzeba wskazać, że w obecnym stanie nie występują wyczerpujące polityki, procedury lub zbiory dobrych praktyk opisujące korzystanie z mediów społecznościowych⁹⁰. Mimo formalnej zgodności z zasadą legalizmu, nie da się ocenić działania Policji pod kątem rzetelności, gospodarności, efektywności, gdyż zgodnie z odpowiedziami komend brak jest w tym zakresie jakichkolwiek szczegółowych wzorców lub polityk wypracowanych przez administrację państwową. Brak również badań efektywności działań podejmowanych w mediach społecznościowych, służących m.in. kreowaniu pozytywnego wizerunku Policji w oczach obywateli.

W związku z korzystaniem przez Policję z mediów społecznościowych mogą pojawić się charakterystyczne dla tych mediów problemy i nieprawidłowości, np. w sytuacji blokowania użytkowników komentujących treści zamieszczone przez Policję. Z jednej strony działanie takie może zostać uznane przez obywatela za naruszające jego prawa, a organy stojące na ich straży, jak Rzecznik Praw Obywatelskich, nie będą mogły pomóc, gdyż brak im kompetencji do podejmowania „ingerencji wobec prywatnego portalu, jakim jest Facebook”⁹¹. Z drugiej zaś strony, w maju 2020 r. Rzecznik Praw Obywatelskich krytycznie odniósł się do

⁸⁹ M. Bitner, M. Kulesza, *Zasada legalizmu...*, s. 5–19.

⁹⁰ Tylko jedna komenda wskazała, że ma tego typu politykę.

⁹¹ D. Nawrocki, *Miasto zablokowało go na Facebooku. Helsińska Fundacja Praw Człowieka chce mu pomóc*, <https://pomorska.pl/miasto-zablokowalo-go-na-facebooku-helsinska-fundacja-praw-czlowieka-chce-mu-pomoc/ar/c1-14790454> (dostęp: 8.12.2020 r.).

postanowień Regulaminu dotyczącego umieszczania treści na stronach, podstronach i portalach społecznościowych, będących w zarządzaniu polskiej Policji⁹². Rzecznik wskazał, że postanowienia regulaminu, takie jak prawo do moderowania i usuwania komentarzy zamieszczanych na stronie (profilu) Policji oraz blokowanie autorów, „budzą wątpliwości związane z konstytucyjnie gwarantowaną wolnością słowa oraz debatą publiczną”⁹³. Wydaje się, że działanie Rzecznika odniosło skutek – wspomniany regulamin niemal całkowicie zniknął z policyjnych stron⁹⁴. Nie jest to tożsame z zaprzestaniem praktyk opierających się na postanowieniach tego regulaminu. Pozostaje to jednak obszarem, którego nie dotyczyły żadne badania.

Za stworzeniem ogólnopolskich standardów i przejrzystej polityki działań podejmowanych w mediach społecznościowych przemawia okoliczność, że policyjne profile są prowadzone przez wszystkie komendy wojewódzkie w Polsce. Odpowiednia zmiana Zarządzenia w sprawie form i metod działalności prasowo-informacyjnej w Policji umożliwiłaby standaryzację sposobu prowadzenia profili, a także wprowadzenie mechanizmów zabezpieczających prawa obywatela w przestrzeni wirtualnej zarządzanej przez Policję, m.in. także przez wskazanie wprost osób odpowiedzialnych za publikowane treści. Ponadto w ten sposób można by rozwiązać potencjalny problem sukcesji profilu na wypadek odejścia danej osoby ze służby. Biorąc pod uwagę, jak istotne dla kształtowania opinii publicznej mogą być treści publikowane na policyjnych profilach, konieczna jest zmiana dotychczasowego podejścia Policji, które powinno zostać oparte na jawnych i przejrzystych procedurach sporządzonych zgodnie z obecnie funkcjonującymi standardami. Brak ram ustawowych prowadzenia działalności w mediach społecznościowych powinien zostać uzupełniony poprzez akty wewnętrzne Policji.

⁹² Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Policji w sprawie regulaminu mediów społecznościowych z dnia 29 maja 2020 r., VII.564.71.2020.MAW, <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyst%C4%85pienie%20RPO%20do%20policji%20we%20regulaminu%20medi-%C3%B3w%20spo%C5%82eczno%C5%9Bciowych%2029.05.2020.pdf> (dostęp: 27.09.2021 r.).

⁹³ *Ibidem*.

⁹⁴ Treść regulaminu pozostała jedynie na stronie internetowej Policji Łódzkiej, <https://lodzka.policja.gov.pl/ld/ochrona-danych/regulamin-stron-policji/54085,Regulamin-dotyczacy-umieszczania-tresci-na-stronach-podstronach-i-portalach-spol.html>, oraz profilach na Facebooku – KMP w Skierniewicach, <https://www.facebook.com/100390258403862/posts/100913838351504/>, oraz KPP w Grójcu, <https://www.facebook.com/162754207113267/posts/3332339133488076/> (dostęp: 27.09.2021 r.).

REFERENCES

Piśmiennictwo

- Augustyniak A., *Komentarz do art. 4*, (w:) B. Kosmus, G. Kuczyński (red.), *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2018
- Bernaczyk M., *Wniesienie wniosku o udostępnienie informacji publicznej drogą elektroniczną – praktyczne problemy*, „Elektroniczna Administracja: dwumiesięcznik o nowoczesnej administracji publicznej” 2007, nr 6
- Bielski P., *Komentarz do § 4*, (w:) J. Warylewski (red.), *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz*, Warszawa 2003
- Bitner J., Bayer K., *Wykorzystanie mediów społecznościowych przez funkcjonariuszy polskiej Policji. Próba wstępnego opisu zjawiska na podstawie wyników badań kwestionariuszowych*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2019, t. XXIII
- Bitner M., Kulesza M., *Zasada legalizmu a zdolność kontraktowa jednostek samorządu terytorialnego*, „Samorząd Terytorialny” 2009, nr 6
- Błaś A., *Niewładcze formy działania administracji*, (w:) R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *System Prawa Administracyjnego. Tom 5. Prawne formy działania administracji*, Warszawa 2013
- Borkowski J., *Komentarz do rozdziału 7*, (w:) B. Adamiak, J. Borkowski (red.), *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2017
- Brzozowska-Woś M., *Media społecznościowe a wizerunek marki*, „Journal of Management and Finance” 2013, nr 1
- Clarke I., Grieve J., *Stylistic variation on the Donald Trump Twitter account: A linguistic analysis of tweets posted between 2009 and 2018*, “PLOS ONE” 2019, Vol. 14, No 9
- Czerw J., *Prawo do informacji publicznej w praktyce działania urzędów administracji samorządowej*, „Rocznik Administracji Publicznej” 2016, nr 2
- Dankowski L., *Kontakt policjanta z dziennikarzem na poziomie podstawowym*, Słupsk 2016
- Giermak M., Popiołek M., *Media społecznościowe a prawo do informacji publicznej*, (w:) W. Opiola, M. Popiołek (red.), *Media społecznościowe. Nowe formy ekspresji politycznej*, Toruń 2014
- Jabłoński M., Wygoda K., *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Wrocław 2002
- Jaśkowska M., *Pojęcie informacji publicznej i jej rodzaje*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2012, nr 3
- Knopkiewicz A., *Tryby udostępniania informacji publicznej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2004, z. 4
- Konieczny M., *Znaczenie serwisów społecznościowych w pracy służby prasowej*, „Przegląd Policyjny” 2019, nr 134
- Kuczyński G., *Komentarz do art. 2*, (w:) B. Kosmus, G. Kuczyński (red.), *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2018
- Kuta T., *Pojęcie działań niewładczych w administracji*, Wrocław 1963
- Młynarski G., Tarkowski A., Jachowicz Ł., *Otwarty rząd w Polsce. Kulisy programu Opengov*, Warszawa 2013
- Pieprzny S., *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, Kraków 2003

- Pietrzyk B., *Nowa komunikacja polityczna: Twitter Andrzeja Dudy*, „Polityka i Społeczeństwo” 2017, nr 4
- Radziejewicz P., *Komentarz do art. 93*, (w:) P. Tuleja (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, LEX/el. 2021
- Sokolewicz W., Wojtyczek K., *Komentarz do art. 61*, (w:) L. Garlicki, M. Zubik (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2016
- Stoycheff E., *Under surveillance: Examining Facebook’s spiral of silence effects in the wake of NSA internet monitoring*, “Journalism & Mass Communication Quarterly” 2016, Vol. 93, No 2
- Sybilski D., *Centralne Repozytorium Informacji Publicznej jako tryb ponownego wykorzystywania informacji*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne” 2018, t. XVI, nr 4(1)
- Sześciło D., *O legalnym i bezpiecznym ćwierkaniu*, „Dziennik Gazeta Prawna (Prawnik)” 2013, nr 249 (3639)
- Szustakiewicz P., *Definicja informacji publicznej w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2016, nr 10
- Tuleja P., *Komentarz do art. 7*, (w:) M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, Warszawa 2016
- Waszkiewicz P., Tomaszewska-Michalak M., Stromczyński B., Rabczuk S., *Czy Wielkopolska Policja umie w internety? Analiza strategii komunikacyjnej KWP w Poznaniu na portalu Facebook*, (w:) P. Waszkiewicz (red.), *Wykorzystanie mediów społecznościowych w pracy organów ścigania*, Warszawa 2021
- Wiktorowska A., *Prawne formy działania administracji*, (w:) M. Wierzbowski (red.), *Prawo administracyjne*, Warszawa 2011
- Wronkowska S., *Polski proces prawotwórczy – między autonomią a polityką*, “Ius et Lex” 2005, nr (III) 1
- Zimon S., *Social media w służbie bezpieczeństwu – działalność policji na portalach społecznościowych*, (w:) A. Babiński, M. Jurgilewicz, N. Malec (red.), *Państwo. Prawo. Bezpieczeństwo*, t. III, Szczepiń 2017
- Zubik M., Sokolewicz W., *Komentarz do art. 7*, (w:) L. Garlicki, M. Zubik (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. I, Warszawa 2016

Inne źródła

- Andrzej Duda #Hot16Challenge2, *W Pałacu Prezydenckim*, <https://www.youtube.com/watch?v=DjDSUqTerv4> (dostęp: 27.09.2021 r.)
- BBC, *Coronavirus: World leaders’ posts deleted over fake news*, <https://www.bbc.com/news/technology-52106321> (dostęp: 16.11.2020 r.)
- Czuma B., *ABW zakazało Andrzejowi Dudzie korzystania z TikToka? Biuro prasowe nie potwierdza i nie zaprzecza*, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/abw-zakazalo-andrzejowi-dudzie-korzystania-z-tiktoka-biuro-prasowe-nie-potwierdza-i-nie-zaprzecza> (dostęp: 10.02.2021 r.)
- Facebook, *Regulamin*, <https://www.facebook.com/legal/terms> (dostęp: 19.11.2020 r.)
- Facebook, *Standardy społeczności*, <https://www.facebook.com/communitystandards/> (dostęp: 19.11.2020 r.)
- Facebook, *Zasady dotyczące stron, grup i wydarzeń*, https://www.facebook.com/policies/pages_groups_events/ (dostęp: 19.11.2020 r.)

- Górski K., *Rzecznik policji skasował konto na Twitterze. Obserwowało go prawie 12 tysięcy użytkowników*, <https://natemat.pl/317815,rzecznik-policji-mateusz-ciarka-usunal-konto-na-twitterze> (dostęp: 26.11.2020 r.)
- Gwiazdy komentują #Hot16Challenge2 Andrzeja Dudy. „Przeziąłeś”, <https://kultura.onet.pl/muzyka/wiadomosci/andrzej-duda-rapuje-w-ramach-akcji-hot16challenge2-ludzie-kultury-komentuja/ynf7tsn> (dostęp: 16.11.2020 r.)
- Kancelaria Premiera, <https://twitter.com/PremierRP> (dostęp: 19.01.2021 r.)
- Kemp S., *Digital 2020: July Global Statshot*, <https://datareportal.com/reports/digital-2020-july-global-statshot> (dostęp: 16.11.2020 r.)
- Komenda Główna Policji – Otwarte Dane, <https://dane.gov.pl/pl/institution/organization-27,komenda-glowna-policji> (dostęp: 5.11.2020 r.)
- Leśniak G., *Bezpodstawne komunikaty MF o nieściganiu podatników*, <https://www.prawo.pl/podatki/komunikaty-mf-i-wpisy-na-twitterze-nie-sa-zrodlem-prawa,468884.html> (dostęp: 16.11.2020 r.)
- Mapa strony – Ministerstwo Sprawiedliwości – Portal Gov.pl, <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/mapa-strony> (dostęp: 5.11.2020 r.)
- Mateusz Morawiecki, <https://twitter.com/MorawieckiM> (dostęp: 19.01.2021 r.)
- Ministerstwo Zdrowia, https://twitter.com/MZ_GOV_PL (dostęp: 19.01.2021 r.)
- Nawrocki D., *Miasto zablokowało go na Facebooku. Helsińska Fundacja Praw Człowieka chce mu pomóc*, <https://pomorska.pl/miasto-zablokowało-go-na-facebooku-helsinska-fundacja-praw-czlowieka-chce-mu-pomoc/ar/c1-14790454> (dostęp: 8.12.2020 r.)
- Spring M., *Trump Covid post deleted by Facebook and hidden by Twitter*, <https://www.bbc.com/news/technology-54440662> (dostęp: 16.11.2020 r.)
- Sześciło D., *Opinia w sprawie dopuszczalności zaskarżenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich uchwał rad niektórych jednostek samorządu terytorialnego w sprawie „powstrzymywania ideologii LGBT”*, <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/opinia-w-sprawie-dopuszczalnosci-zaskarzenia-przez-rzecznika-praw-obywatelskich-uchwal-samorzadow> (dostęp: 5.11.2020 r.)
- Wagłowski P., *Odpowiedź od Rzecznik Komendanta Głównego Policji w sprawie serwisów Policji*, <http://prawo.vagla.pl/node/7329> (dostęp: 19.11.2020 r.)
- Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie – Otwarte Dane, <https://dane.gov.pl/pl/institution/117,wyzsza-szkola-policji-w-szczytnie> (dostęp: 5.11.2020 r.)